

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsako leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsako leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 30 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od peterostopne peti-vrate po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Kranjsko ljudsko šolstvo in učiteljstvo.

(Dopis iz učiteljskih krogov z dežele.)

III.

Fakcijska opozicija ima pri nas na deželi prav malo privrženecov. Pričujejo ji najstarejši tovariši, kateri res ne morejo slediti najnovejšim naredbam in zahtevam na šolskem polju. Zameriti jim ne moremo in tudi ne smemo tega, ker za časa njih studij niso imeli prilike, se temeljito izobraziti, zdaj so pa za to že prestari. Izmed mlajšega učiteljskega naraščaja odobrujejo nekateri nastop opozicije le zato, ker jim komодно življenje bolj prija kakor pa delo, katero nalagajo učiteljstvu najnovejša naredba deželnega šolskega sveta. V Ljubljani pa pripada k fakcijsni opoziciji tista »napredna« strančica, kateri je ob pričetku letošnjega šolskega leta »Slovenec« ponudil in dal na razpolago svoje zavetišče. Ostalo ljubljansko učiteljstvo stoji pa odločno na strani načel deželnega šolskega nadzornika Hubada in bo gotovo tudi v bodoče stalo na tem stališču. In tako je tudi prav! Če pomislimo, da stoje v vrsti teh učiteljev možje, ki imajo že veliko zaslug na šolskem polju, kateri so navajeni dela in so na glas kot izvrstni učitelji, je jasno kot beli dan, da se »opozicija«, katera pa le raje govori in kriči, kakor pa dela, ne more dolgo vzdržati. Vzdržuje se »opozicija« le edino še zato, ker se bori za izboljšanje učiteljskega gmojnega stanja. No, zato se pa borimo vsi, ne pa vsi za manjše delo, ker smo mnenja, da kdor sepezeza za večje plače se tudi večjemu delu ne sme nikoli upirati. Klerikalcem se »opozicija« dopade, zato ji dajejo pogum ter jo podpirajo po svojih glasilih, zabavljajo pa na one, katerim je resna volja, izboljšati kranjsko ljudsko šolstvo in tudi deželnega šolskega nadzornika

Hubada prav radi, kjerkoli in kadar koli morejo, zbadajo, dasi je njegova edina »napaka«, katera ne ugaja klerikalcem in tudi naši »opoziciji«, ta, da vestno izpolnjuje svojo dolžnost in nalogo, katera mu je kot takemu naložena. Prišli bodo časi in to v do- gledni bodočnosti, ko bo vsakdo, komur le bije srce za naše ljudstvo, blagoslovljal Hubadovo delo za izboljšanje kranjskega ljudskega šolstva. Hvaležni mu bomo, da se je upal razkriti velike rane, pod katerimi je kranjsko ljudsko šolstvo. To ga je stalo mnogo naporega dela. Kot učiteljski ravnatelj je študiral razne metode ter jih tudi temeljito proučil. Te metode je ucepil vadniškemu učiteljstvu, katero jih razširja med gojenci učiteljskega. Te metode je raztegnil tudi na okrajne šolske nadzornike, da jih le ti širijo zopet med učiteljstvo. Vsepeh tega delovanja je neizogiben. Kot deželni šolski nadzornik je imel pa priliko, do jedra spoznati kranjsko ljudsko šolstvo. Primerjal je naše šolstvo z onim drugih kronovin in prišel je do žalostnega prepričanja, kako daleč smo v tem oziru Kranjci zaostali. Vzemimo n. pr. za vzgled samo sosedno Štajersko. Tamkaj so šolski okraji razdeljeni po sodnih okrajih, pri nas pa po političnih. Tamkaj ima vsak sodni okraj več šol in razredov kakor pri nas katerikoli politični okraj. Na Štajerskem je v vsakem sodnem okraju več petrazrednih šol kakor pri nas v celi deželi. In vse te naše žalostne šolske razmere so naši »fakcijsni opoziciji« všeč. Ali ni to sramotno za ves naš stan, da se učiteljstvo protivi izboljšanju našega šolstva? Mogoče, da bo trdil ta ali oni, da ni nasprotnik izboljšanja šolstva, samo naj se učiteljstvo pri tem delu pusti v miru. Za Boga, kako je pa mogoče izboljšati šolstvo brez navdušenega in za razvoj in napredek šolstva natega učiteljstva? Vsakdo izmed nas je moral vedeti in znati, kaj je nje-

gova dolžnost in naloga, ko je postal učitelj! Vsakdo je bil tudi dobro poučen o učiteljskih plačah. In vsakemu je tudi kolikortoliko znano, da se vsi naši napredni krogi z vlado vred resno trudijo izboljšati učiteljstvu njega gmojno stanje. Čemu torej zdaj tak krik in vik proti vsakemu napredku v našem šolstvu! To je fakcijska opozicija, katera ne dela časti našemu stanu.

Khuenov konec.

Česar ni hrvatska opozicija mogla doseči v dvajsetih letih, dosegli so Madjari v par tednih. Nepremagljivi in absolutni grof Khuen-Hedervary je danes političen mrtvec.

Grof Khuen pač ni sanjal pri odhodu iz Zagreba, da si steče v Budimpešti tako hitro modro polo, da ga bodo vrgli njegovi rojaki, za katere se je pehal kot hrvatski ban tudi z nepostavnimi sredstvi, da bo zapustil ministrsko stolicco brez slave in časti, povrhu pa še moralno degradiran do navadnega korumpiranega spletkarja.

Tisti grof Khuen, ki je še pred par dnevi simuliral užajenega kavalirja, ki je z mogočnim patosom povdarjal, da se ni nikoli posluževal v politiki nepoštenih sredstev, moral je iti, ker je kazal ves pošten politični svet s protom nanj kot na neposrednega provzočitelja žalostne korupcijske afere.

Ni bila sicer to prva Khuenova nepoštenost. Kot hrvatski samodržec jih je zakrivil na stotine še grših in podlejših. A tam je imel v rokah naglo sodbno, armado in rabeljina, da je zatiral ljudske pritožbe. Na najvišjem mestu si je znal pridobiti popolno verjetnost in zaupanje. Dobil je tako obširna pooblastila, kakor do sedaj ni eden ogrski ali avstrijski državnik. Njega se je celo poverilo, da se je smel pogajati s Kossuthom, katero ime je bilo dosedaj zapisano v

črni knjigi. Popustiti je smel istemu Kossuthu do skrajnosti v najvažnejših političnih vprašanjih, o čemer njegov prednik pl. Széll ni sanjati ni smel.

Aristokrat grof Khuen, ki je na Hrvatskem zrl z velikim prezirom na plebejske opozicionalce, bratil se je v Budimpešti s kreaturami, ki so se dele zaradi grdih zločinov v ječi. Naravnost iz ječe si je dal naročiti famoznega Dienesa, da bi mu pomagal izigrati najpodlejšo igro za svoj ob- stoj. Toda v deželi, kjer so korupcije na dnevnem redu, imajo za kaj takega bistre oči. Tudi Khuenovo nakano so kmalu zasledili, in konec je bil 20letnemu paševanju.

Demisijo je Khuen podal že pretečeni petek. Česar je demisijo tudi sprejel ter samo poveril njegov kabinet za opravljanje poslov do sledj, da se najde naslednik. Česar prekine svoje bivanje v Ischlu ter pride ali na Dunaj, ali kar je še bolj verjetno, v Budimpešto, da osebno poskusi urediti velike politične zmede. Ravno to dejstvo, da cesar zapusti priljubljeno in potrebno mu letovišče, priča, da se v ogrski krizi ne gre le za spremembo oseb, temuč sistema. Grof Khuen je spravlil v veliko zadrego krono in dualizem. Ali bo pač dobil pri odstopu zaslužni križec?

Nadškof Dvornik proti hrvatsko-srbski slogi.

Vsi hrv. rodoljubi brez strankarskega razločka so z velikim zadovoljstvom pozdravili veselji pojav, da so se nasprotstva med Hrvati in Srbi v zadnjem času ublažila in da se od obeh dosedaj sovražnih strani z rodoljubno vneto deluje na to, da bi se med bratskima narodoma doseglo popolno sporazumljenje. Tako pravi rodoljubi. Dase med te ne smejo prištevati katoliški dostojanstveniki, o tem smo že bili davno na jasnem. Vendar pa so dosedaj ti katoliški visoki gospodje še vedno skrbno pri-

krivali svojo pravo naravo in se na zunaj vedno še ogrinjali s plaščem rodoljubja. Nadškof Dvornik pa je še ta plašč kot nepotreben zavrgel in se pokazal v svoji pravi podobi kot strupenega nasprotnika vsega, kar bi moglo slovanstvu zares koristiti. Ukazal je namreč svojim bogoslov- cem, ko so odhajali na počitnice, da se naj ne dajo zapeljati, da bi med ljudstvom agitirali za slogo Hrvatov in Srbov, nasprotno delujejo naj z vsemi silami na to, da se sloga in sporazumljenje s Srbi prepreči na vsak način. Lep apostol miru to! »Mir vam bodi«, to je vendar jedro vseh glavnih načel krščanstva in Dvornik kot krščan- ski škof in oznanjevalj miru in lju- bezni, bi moral z vsemi silami in z vsem svojim ugledom stremeti za tem, da bi se razdvojena brata, ki sta se že desetletja na najnedostojnejši nači protistransko pobijala, zo- pet sporazumela in pomirila. To bi pa klerikalstvu seveda ne bilo na korist, ker bi potem Hrvatov ne imel tako vpreženih pri svojem vozičku in bi jih ne mogel več tako brezvestno izkoriščati v svoje samopašne na- mene. Hinc illae lacrimae! Zato je nadškof Dvornik nasprotnik sloge in zagovornik nadaljnjega klanja. Je pač klerikalec, kakršni so vsi!

Umor ruskega konzula v Monastiru.

Že drugi ruski konzul v Mace- doniji je padel kot žrtva turškega fanatizma. Meseca marca letos je ustrelil turški vojak Ibrahim brez vsakega povoda ruskega konzula Ščerbino v Mitrovici. V soboto pa je zadela istotako krogla turškega vojaka — po drugih virih orožnika — ru- skega konzula Rostkovskega v Mo- nastiru. Dosedanja poročila pravijo, da je konzul, državni svetnik Rostkovskij, obiskal sosedni samostan Bukovo. Ko se je proti večeru vračal

LISTEK.

Šport pri ameriškem ženstvu.

(Konec.)

Že davno je dokazano, da je s stališča učenja »skupna vzgoja« mogoča. Jaz menim, da so tudi deklice zmožne prebavljati stare jezike, ma- tematiko itd., o čemur se je v Evropi toliko časa dvomilo, akoravno so ita- lijanske renesančne dobe to že davno dokazale. Vzgoja ne samo k samo- stojnosti, ampak k samoodgovornosti, se v kolegijah vpoštevata kot jeden glavnih faktorjev ženske vzgoje. K temu pripomore največ športno živ- ljenje, ki krepki telo in tudi duševno sili k samostojnosti deklic, katere kot take dozorevajo v dovršene osebnosti.

Pri tem bomo redkokdaj našli med ekscentrično in na neprijeten način emancipiranimi ženami nek- danje kolegijske učenke. Zares har- monična telesna in duševna omika to izključuje.

Občevanje obeh spolov učeče se mladine je v Ameriki popolnoma prosto. V kolegijah, ki jih obiskujejo samo dekleta, smejo povabiti kadar

jim drago mlade gospode in obče- vati z njimi brez tistega neumnega in smešnega nadzorstva kakor pri nas. Plesi in zabave, kateri ponajveč izpolnjujejo življenje naših deklet v tej starosti — kolegij se obiskuje namreč med 18. in 24. letom — se prirejajo le redkokdaj. Pri nas se veli najprvo učiti, potem zabavati. V Ameriki so pa uvideli, da se da oboje jako lepo strniti in da odraslemu dekletu boljših stanov ni potreba živeti samo za zabave. Sedaj se za- bavajo in študirajo. Dekleta se s tem obvarujejo plitkosti in ostanejo dalj časa mlade. Tudi šport jih ohranja mnogo zdravejše in elastičnejše nego ples.

Mesto pohajati celo vrsto plesov, se posveti vsaki dan nekaj ur športu na prostem, h kateremu spada se- veda po zimi tudi drsanje na malih jezerih, ki služijo po letu veslanju.

Mlada dekleta v kolegijah imajo po dve ali tri skupaj svojo sobo in potem dostikrat po tri ali štiri sku- paj svoj mali salon, kamor se med- sebojno povabljajo k južnam, katere same pripravljajo. V tem samostoj- nem malem domu se dostikrat nauče več gospodinjstva, kakor razvajena domača hči.

Tudi okoliščina, da si morajo

urejevati same svojo obleko, je do- stikrat dobra učiteljica, kajti moderna študentka gotovo neče izgledati za- nemarjena, temveč »sporty« in »chic«, kakor le katera mlada Amerikanka!

Nikakor se ne more slaviti žen- skega kolegija, kot jedino pravo vzga- jališče za deklice. Kakor ni na vsa- cega moškega ne vpliva dobro kole- gijjska vzgoja, ravno tako ne na vsako dekle. Toda za sedaj je »Kol- legegirl« tip za moderno amerikan- sko vzgojo, katere cilj je samostojno delovanje in mišljenje, prijateljsko občevanje obeh spolov in gojenje športa.

Poželenja vreden je ta smoter, ki stremi za vzgojo, katera dovoli tudi deklicam izživeti svojo mladost, ne v smislu hrumečih družb in plesov, temveč v polnorazvitju njene osebnosti, duševno in telesno.

Vkljub marsikaterim nedostatkam amerikanske vzgoje in pouka se mora priznati, da je športno življenje med ženskami v času, ko se razvi- jajo, odločno ugodnega vpliva. De- klica, ki je navajena na Tennis, ve- sljanje, Basket Ball in na temu pri- merne priprosto obleko, bo gotovo odložila nepotrebne potratnosti, ka- tere Amerikanka drugače ljubi, tudi

smisel zato ji bo bolj izumrl. In tudi ako so šolski dnevi minili, išče ko- likor mogoče nadaljevati športno življenje, ki ji je postalo tako neob- hodno potrebno, kakor sveži zrak. Obiskuje telovadbo, igra tennis, ve- slja in ribari. Tudi dosedaj tako za- nemarjeno peš potovanje se pričinja končno bolj in bolj udomačevati: nasprotno ni kolo več tako priljub- ljeno. V Ameriki je žalibog vse po dvrženo modi! Odkar so postala ko- lesa poceni, zmetujejo jih premo- žnejši stanov. Golf je sedaj »fashio- nable« med 400timi in tistimi, ki bi jim bili radi enaki! Jedinimi zimski šport na prostem, drsanje, je, kakor poprej omenjeno, izven mesta na jezerih kolegijev in tudi v ob Hud- sonu ležečih mestecih zelo v modi. V New Yorku je vreme preveč ne- stanovitno in pred malo časom ni bilo drsanje zato »fashionable«, ker se je drsalo na javnih parkih in za- stonj. Sedaj so napravili umetna drsališča, kjer vstopnina mnogo stane. Tam igra moška mladina »Hohey«, igra z dolgimi palicami in na ravnih nalašč za to napravljenih drsaličah. Mlada dekleta se dosedaj še ne udeležujejo te igre, toda gledajo z navdušenjem in nosijo zelo rade Hokey-drsalice, s katerimi se leti

zelo hitro, toda se ne more delati lokov.

Ker je drsanje v New-Yorku šele pred kratkim prišlo v modo, se vidi sedaj le mlade ljudi na ledu, in ako pride kak evropejski starejši par na led, vzbuja dosedaj začu- denje.

Momentano nam je drsanje še daleč. Sedaj se plava, veslja in lovi ribe! Za plavanje in kopanje je v New-Yorku najkrasnejši kraj v bli- žnjem oceanu. Do kratko časa jedini, kajti bilo je zelo razširjeno mnenje, da je kopanje zdravo le v slani vodi, in tako so pustili krasna jezera na- severu ameriške države v deviški nedotaknjenosti. V novejšem času šele jih obiskujejo plavalci. V Ame- riki se kopljejo moški in ženske ne- ženirano skupno, in jutranja kopelj spada v obrežnih krajih med glavne družabne zabave. Tudi ribji lov goje ženske z isto vneto, kakor moški.

Amerikansko življenje ima, ka- kor vidimo, do sedaj še vedno in povsod mnogo neizravnanih in eks- centričnih potez. Tako tudi z ozirom na ženski študij in žensko življenje, ženski šport. Toda v obče procvita tam duševno in telesno zdravejša ge- neracija.

v Monastir, zapazil je vojaka, ki je stal kot straža pri topničarski vojašnici in ki je konzula izzivalno fiksiral, ne da bi ga bil pozdravil. Konzul je pristopil k njemu in ga vprašal, kaj želi. Mesto odgovora je vojak vzdignil puško ter večkrat ustrelil na konzula, ki je obležal takoj mrtev. Pri umoru konzula Šterbine ni ruska vlada izvajala nikakih posledic, nasprotno, ruski car je celo posredoval pri sultanu, da morilec ni bil obešen. Ali se bo tudi sedaj vedla Rusija tako veldušno? Prevedl bi bilo prizanesljivosti, vsled česar bi fanatičnim Turkom le še bolj rasel greben. Saj je jasno, da vojak ni streljal iz lastnega nagona, temuč je bil najbrže najet. In ako se smejo celo konzuli, ki veljajo vendar za svete, nedotakljive osebe, streljati kakor stekli psi, kako se postopa šle s kristijanskim prebivalstvom. Bodisi, da bi Rusija iz umora ne izvajala resnih posledic, umor konzula Rostkovskega bo imel za razvoj macedonskih zadev vsekar dalekosežne posledice. Med ustaši bo zavladala nova bojevitost ker bodo upali na rusko pomoč.

Politične vesti.

— Naslednik grofa Khuena se imenuje v prvi vrsti grof Apponyi, ki je baje že poklican k cesarju ter bo sprejet v avdienci 12. t. m.

— Korupcijska afera na Ogrskem je končno končana. V sobotni preiskavi se je prečitalo pismo, ki ga je podal jurist Medve, in ki je podpisano z H.E. (Hajdu Etelka, ljubica grofa Szaparyja). Pismo je naslovljeno na Dienesovo ljubico Gizelo Geiger. V pismu se pravi, naj Dienes in Geiger ne obupata, ker je Szapary obljubil ju varovati, in ako je potreba, ju spraviti na varno v inozemstvu. Nadalje se pravi, da želi ban Khuen takoj govoriti z grofom Szaparyjem. Komisija je sklenila, Hajdu zaslišati, toda niso je mogli najti, ker je »neznano kam« odpovala.

— Narodnoedinstvo v Dalmaciji. Za prihodnje dni se pričakuje zedinjenje hrvatske narodne stranke s hrvatsko stranko prava, tako da pridejo stranke zedinjene že v prihodnjo sejo dalmatinskega deželnega zbora.

— Kronanje papeža. Po časnihkih zatrdilih se je vršilo včeraj slovesno kronanje novega papeža. Zdržujejo se vesti, da bo kardinal Vanutelli imenovan državnim tajnikom.

— Položaj v Srbiji. V srbski armadi vlada splošna nezadovoljnost. Nezadovoljni so častniki, ki so bili pri zaroti ter niso dobili povoljne odškodnine, nezadovoljni pa so tudi nevedeleženci, ker se protivijo, da bi bili zarotniki na kak način odškodovani. V Srbiji vladajo pravzaprav čast-

niki. Ko je prinesel nedavno uradni list imenovanje vojaškega atašea v Carigradu, podpolkovnika Lešjanina dvornim maršalom, so policaji takoj polovili list in druga izdaja že ni imela več tega imenovanja. Uprli so se bili častniki-zarotniki, ker je bil Lešjanin ljubljeneec kralja Aleksandra.

— Ustaja v Macedoniji. Položaj je postal zelo resen. Ustaje ni mogoče več potlačiti brez prelivanja krvi. V Carigradu se vrše vsak dan ministrska in vojaška posvetovanja zaradi macedonije.

— Prusija proti Poljakom. Poljska sokolska društva so hotela prirediti v Beuthenu veliko veselico. Policija je slavnost prepovedala, sklicatelja, nekega poljskega graščaka zaprla ter ga izgnala kot »nadležnega tučca«.

— Poroka grškega princa Andreja z batenberško princezino Alico bo dne 17. oktobra. Pri tej priliki se baje snidejo angleški kralj Edvard, ruski car in nemški cesar.

Dopisi.

Iz Metlike. Izgubili smo vrlega učitelja v osebi g. Josipa Križnarja, kateri je dobil nadučiteljsko mesto v svoji ožji domovini Gorenjski. Služboval je 13 let na metliški 4 razredni ljudski in obrtno-nadaljevalni šoli z neutrudljivo marljivostjo in najboljšimi uspehi, za kar se mu je večkrat izrekla pismena pohvala višjih šolskih oblastij.

Da je bil pa priljubljen tudi metliškemu prebivalstvu, pričuje njegovo slovo od nas. Dne 26. julija zvečer zbrali so se zastopniki vseh slojev našega mesta, mnogo velečenjenih dam in več njegovih nekdanjih učencev in učenk v gostilni »Pri zlati kroni« v toli impozantnem številu, da so bili dokaj obširni prostori premajhni. Tu se so vrstile napitnice na odhajajočega, ki so pokazale, kako obče spoštovan in priljubljen je bil.

Nazdravil mu je imenom krajnega šol. sveta njega predsednik in krajni šol. nadzornik g. L. Gangl, ki mu je ob enem izročil priznalo pismo za njegovo uspešno delovanje. Imenom mestne občine mu je napil g. Govanec; nadučitelj g. Burnik v imenu učiteljstva; g. Guštin ml. kot vernemu članu čitalnice, načelnik metliških obrtnikov g. Trček pa v imenu vseh obrtnikov. V presledkih sviral je neumorno mestna godba.

Krasno je govoril tudi učitelj g. E. Gangl, ki je napil Belokrajini in nje naprednemu obrtništvu, katero je tako sijajno pokazalo, kako zna ceniti zasluge svojega učitelja.

Ginjen zahvaljeval se je odhajajoči vsem govornikom.

Zelimo mu vsi iz srea, da bi si s svojim tihim in mirnim značajem, ter vstrajnim delovanjem pridobil tudi v novem kraju toliko simpatij, kakor jih

je užival tu, ter mu kličemo še enkrat: Bog ga živi!

Iz Tržišča. Predzadnjo nedeljo je imel naš trg naroden praznik, kakršnega se nismo nadejali. Tukajšnje »Slov. bralno društvo« je namreč priredilo v korist »družbe sv. Cirila in Metoda« in slovenskega šolskega vrta v Tržiču veselico, ki je vzpela nad vse nepričakovano. Vdeležba od zunaj, zlasti pa iz Kranja je bila izredno velika. Ob 3. uri popoldne so prikoralaka narodna društva iz Kranja »Gorenjski Sokol«, »Čitalnica« in »Bralno društvo« z razvitimi zastavami in z godbo na čelu. Sprejem gostov pred hišo »Bralnega društva«, kjer je bil postavljen tudi lep slavolok, je bil prisrčen; došlece je v izbranih besedah pozdravila gospica Franja Ruchova; odgovoril pa je starosta »Gorenjskega Sokola« g. dež. poslanec Ciril Pirc, ki je v navduševalnih besedah slikal velik pomen prekoristne naše šolske družbe in zlasti povdarjal veliko važnost novo ustanovljenega otroškega vrta za napredek slovenstva v Tržiču. Veselica sama se je vršila na prostranem dvorišču Polakove gostilne v Pristavi. Pred uhodom na slavnostni prostor so bili postavljeni maji, slavolok s pomenljivim napisom, dvorišče pa je bilo okrašeno z zelenjem in cveticami, vmes pa so vihrale slovenske trobojnice. Prva točka vzporeda je bila telovadba »Gorenjskega Sokola.« Sokoli so telovadili naravnost izborno in izvajali vse vaje tako precizno, da so gledalci kar strmeli in se niso mogli dovolj načuditi spretnosti in veliki izvežbanosti vrlih sokolov. V tem oziru se mora g. vodji telovadbe Evg. Sajovicu na uspehu samo čestitati. Na to je nastopila kranjska »Čitalnica« z svojim pevskim zborom. Da so se peke skrbno izbrane same melodične pesmi, ki očarajo poslušalca in mu segajo do srca, večje in ubrano, nam pač ni treba povdarjati; pa tudi domače bralno društvo je proizvajalo vse pevske točke v občno zadovoljnost in videlo se je, da v vsakem oziru krepko napreduje. Le tako naprej! V odmorih je marljivo svirala meščanska godba iz Kranja, ki je mnogo pripomogla k temu, da se je pričela prav živahna neprisiljena prosta zabava. Vsa čast ji! Vspah veselice je bil tako v moralnem, kakor v gmetnem oziru skoro nepričakovan. Veselica se je završila mirno in dostojno brez vsakega disakorda. Le neki pisarček iz predilnice po imenu Toman je hotel iz varnega zavetja izzvati, toda s slovenske strani se je to mirno prezrlo, ker takšne človeče pač ne more nobenega dostojnega Slovence razžaliti. Pozneje pa smo slišali, da tudi neki gospe sprejem kranjskih gostov ni bil po volji. No, mi za danes to samo konstatujemo, v drugič bi pa bili primorani tudi napram tej gospe označiti svoje stališče.

Iz Zagorja ob Savi. V nedeljo dne 2. t. m. imeli smo zopet slavnost, kakršnih še ni veliko videlo

Zagorje. Blagoslovil se je novi most čez Savo. Most, kateri je jako lično izdelan, je obočnega sistema ter je dolg 43 m. 8 tem, da se je zgradil ta most, je izpolnjena iskrena želja onstran Save bivajočega prebivalstva, ker imajo pripravno zvezo z Zagorjem. Da je ljudstvu most bil res potreben, pokazala je otvoritev istega pretečeno nedeljo, kajti zbralo se je čez 3000 oseb iz cele okolice. Ob 4. uri popoldan blagoslovil je z zastavami in venci okrašen most zagorski gosp. župnik v spremstvu obeh gosp. kaplanov. Po blagoslovenju pa se je pomikalo občinstvo v nepretrgani vrsti v krasni vrt gradu Brusnik, kjer se je vršila ljudska veselica. Veselica vspela je izborna; zagorski orkester se je zopet izkazal izbornega, ter nam krožil poskočnice prav pridno, medtem pa se je mladina pridno sukala na nalašč zato prirejenem plesišču. A čas je bil kratek in mrak nas je le prehitro objel; tu pa so nas iznenadile rakete, katere so švigale bliskoma v temno noč. Stoprav noč nas je pregnala iz prijetnega vrta, želeče si kmalu zopetnega svidenja na tem prijetnem kraju.

Iz Krapine. Kneippovo kopališče v Krapini obiskalo je do sedaj preko 200 gostov, in če se pomisli, da je bilo kopališče odprto šele početkom meseca julija — je doseđanji vspeh jako dovoljen. Med drugimi gosti so tudi rektor magnifikus g. Vekoslav Klaić, državni poslanec g. Vekoslav Spinčić, g. Ivan Fabris, kanonik iz Dubrovnika, vseučilišni profesor gosp. Bauer iz Zagreba in mnogi drugi odlični gosti. Dne 2. t. m. je bila veselica v kopališkem parku v Dolcu, pri kateri priliki je tamburaško in pevsko društvo vprizorilo opereto »Matek i Janica«, ki je izpala na občno zadovoljnost. Bili so prisotni tudi tamburaši iz Vukovara, kateri so odigrali in odpeli poslancu Spinčiću pri njegovi mizi 2 hrvatski pesmi, na kar se je on globoko ginjen med klici »živio Spinčić« zahvalil, naglasivši osobito, da je tu našel pravo hrvatsko zavest, na kar je zopet iz tisoč grl zaoril klic »živio Spinčić.« Zvečer zažgal se je umetalen ogenj, na kar se je pričel prav živahen ples. S tem smo zaključili našo včerajšnjo zabavo, s željo, da nam slavno kopališčno ravnanstvo priredi še več takih izvanrednih užitkov.

J. B.

Šuklje pred volilci.

III.

Šuklje v Litiji.

Ljubi rojaki! Prišel sem k vam. Moji ste volilci. Volili bi me, če pridem ali ne. Ali meji vami je dosti knapov in vsi imate dotiko žnjimi, vsi ste sosedil velikih premogokopov na Slovenskem; pri vas je nekaj tovarn. Vas zadeva veliko socialno vprašanje, vi

nevarno delo nagradi, ni to nečastno. Jaz ne postanem vohun iz koristolovstva, nego iz rodoljublja.

Vešji utis, ko ta fraza, je na italijanske oficirje napravilo dejstvo, da Sancin ni zahteval nič denarja na roko. To mu je pridobilo njih zupanje in tudi njih spoštovanje, ker so sedaj verjeli, da se Sancin ne proda samo zaradi dobička, nego tudi iz italijanskega rodoljublja, da bi videl svojo ožjo domovino združeno z Italijo.

S tem je bilo obema strankama olajšano pogajanje in zedinili so se brez težav. Sancin je vedel, da le poviša plačilo za svoje delo, če postopa kavalirsko in ne pokaže, da hrepeni samo po zlatu. Dogovorivši se, da bodo samo osebno občevali, in sicer na ta način, da se bodo shajali v Benetkah, so se italijanski oficirji poslovili od Sancina in ga pustili samega v sijajni svetovno slavo uživajoči kavarni Kvadri.

Dolgi razburiljivi pogovor je Sancina popolnoma izmučil. Utujen je slonel na mehkem divanu in razmišljal o svoji prihodnosti, blede njegove ustne pa so nervozno trepetale šepetale:

— Še to naj gre po sreči — potem zapeljem svoj čolnič v varen pristan — za vse čase.

ste tudi pristopni razumljenju istega. V vašem zraku visi kaj te stvarine, z materim mlekom pijete ideje tega vprašanja.

Brali ste moje državniške misli, ki sem jih razodel v Ribnici. S temi nadaljujem tukaj ter zgrabim to veliko soc. vprašanje tako, kakor ga razlagajo takozvani socialni demokrati in vam potem povem, kako vas hoče rešiti sveta kat. cerkev, katere izvršujoči član sem te dni postal. Življenje na svetu je šah — igra.

Zemlja je deska, delavske mase so šah-figure, s katerimi imajo mogočnejši in bogataši dobiti igr. Bilo je vedno tako in bode na vse veke. Da je neka vrsta ljudi v bedi, je bilo in bode sredstvo, da posamezni do bogastva, zemeljske sreče pridejo. Večina ljudi zato na svetu, da se neka manjšina dobro ima. Tega mnenja niso le duhovniki naše sv. kat. cerkve, ki so neposredno z Bogom v pogovoru, kateri vidijo na tem svetu le trpljenje in stradanje in šele na onem svetu zabeljene žgance, ampak tudi takozvani veliki filozofi, brezverci, kakor n. pr. filozof aristokracije, Nietzsche (poljski plemennitaš Niekzyk.) Ta meni, da so reveži za to na svetu, da pospešujejo srečno, dobro življenje nekaterih plemenitih duš, »Übermenschen«, brez katerih vodstva svet ne pride naprej. V tem oziru se zlagamo mi kat. možje z brezverskimi filozofi.

Občni blagor se mora podvreči blagru nekaterih, po duhu jakih ljudi boljše krvi, rase. Pogledimo malo v zgodovino. Židovi, Grki, Rimljani imajo to prikazen.

Židovi sicer nimajo popolno razvitega suženstva, ali vendar hlapce in gospodarje. Grki in Rimljani so imeli sužnje. Rimljani so razvili velikansko suženstvo. Meji vsemi temi narodi nahajamo ustaje sužnje, ali večinoma se udušijo te ustaje in prav kravo v kratkem. In ko je zasijala jutranja zarja človeštvu, ko je Krist stopil na zemljo, bilo je le par sto let neko komunistično življenje mej kristijani, ali v četrtem stoletju postane naša vera mej Rimljani državna, duhovnik člen državnih vlad in zopet se začne ista igra. Kakor novejša raziskovanja zgodovine kažejo, se je že mej Rimljani pred Kristom začelo v razmerji sužnje in gospodarjev nekaj jedneake razvijati, kakor se je pozneje v Evropi mej Nemci in nastalimi Romani ter Slovani, tlakarsko gospodarstvo, milejša oblika usuznjenja delavskih moči, da se je pa z nastopom Nemcev in Slovanov prekinilo to razvijanje. — Na tedaj rimskem svetu in na drugem svetu, katerega so Nemci in Slovani posedli, nastale so družbe, države, katerih podlaga je bilo tlakarsko gospodarstvo. V tem oziru moram se prilagoditi soc. demokratu, ki uči, da so gospodarstvene sile (v govoru v Ribnici sem jih imenoval produktivne moči) važne za razvoj kake družbe. Ljudje se kje naselijo, začnejo redno delati. Prvo je, da kmetujejo. Živeti hočejo. Divjačina ni zadosti. Tu se mora razvrtiti ljudstvo v iste, ki vodijo in ki navadna dela odpravljajo. Naj si bodejo ti naseljeni svobodni ljudje, delo razločnje v kratkem te dolgotasneže tako, da jih dosti izgubi svoje lase. Meji temi ljudmi nastopijo kat. duhovniki, posvetni in samostanski.

Tudi meji temi se kmalu ravrtijo nekateri v vrsto voditeljstva dela, za posamezna opravila se postavijo ljudje, ki imajo za kako delo posebne zmožnosti. V samostanu najdemo kletarja, kuharja, abate itd. Že iz tega razmerja se razvije neko uradništvo, neko vodstvo. Ali vzemimo sociološko teorijo, ki nastanje držav iz tega razvija, da so vojaško organizovane čete napadli mirno delujoče kmete, jih podvrgle, njihovo zemljo zase obdržale, ter kmete osužnile. Zemlja brez delavca na njej ni nič vredna. Tako bi bili nastali na tak način vladarji, plemenitniki, grofi, vitezi. Zgodovina potrjuje to.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 10. avgusta.

— Tržaška »Edinost« je z ozirom na naš članek o njeni politiki napram tržaškim Lahonom dejala, da je med našimi dokazi v dotičnem članku posebnost tudi očitjanje, ker se »Edinost« ni postavila v družbo moža, ki je o slovesni priliki, na shodu italijanskih županov hujskal: Ejciamus eos foras, vrzimo jih ven, Slovence namreč. — Tako »Edinost«. Na to konstatiramo, da mi o tem slučaju nismo nikdar ničesar slišali in da dotičnega moža ne poznamo in o njem ničesar ne vemo. Mi sploh nismo priporočali »Edinosti« nobene družbe, nego le odločno in neustrašno postopanje proti italijanski korupciji, ki smrdi do neba, ki jo pozna ves svet, samo tista

Renegat.

Povest iz tržaškega življenja.

(Po resničnih dogodkih spisal I. B.)

VII.

Tržačani so napravili velik izlet v Benetke, da se udeležijo Garibaldijeve slavnosti. Tudi Sancin se je peljal z njimi, a ne častit Garibaldija, nego nadzorovat izletnike. In njegovo nadzorovanje ni bilo brez vspeha. Na ladji je izletnike spoznal, v Benetkah pa je skrbno pazil, kaj da počenja. Stali so v beneškem ljudskem vrtu, kjer je Garibaldijev spomenik, v veliki gruči in bili so najglasnejši. Z elementarno silo so dajali duška svojemu sovraštvu napram Avstriji, a najglasnejši med njimi je bil tisti, ki je naslednjega dne poslal tržaškemu namestniku baronu Depretisu in dvornemu svetniku Rinaldiniju obširno poročilo o ponašanju tržaških izletnikov.

Sancin je igral navdušenega irendentovca tako ostentativno, da je obrnil na se pozornost že nekoliko postarnejšega italijanskega oficirja, ki je bil pri slavnosti navzočen. Oficir se je Sancinu predstavil in se zapletel z njim v živahen pogovor o načinih, kako zamore Italijo dobiti Trst in avstrijsko Primorje sploh.

Sancin in italijanski častnik sta skupno zapustila ljudski vrt in se skupno odpeljala na Lido, da biv prijetnem hladu na tem otoku sprovedla večer. Oba sta imela iste namene in sta kmalu sprevideala, da drug drugega — razumeta.

Posledica tega, do pozne noči trajajočega govora je bila ta, da je naslednji dan omenjeni oficir prišel iskat Sancina v njegov hotel in ga peljal v goreno sobo kavarnе Kvadri, kjer sta zajutrkovala dva gospoda, katerima se je vzlic civilni obleki poznalo, da sta vojaškega stanu. Gospodje so se uljudno pozdravili, a nihče ni imenoval svojega imena.

Sancinov spremljevalec, očitvidno mož kratkih besedi, je začel razgovor z energično izjavo:

— Čemu bi izgubljali mnogo besedi? Gospod — in pokazal je na Sancina, ne pozna nas in mi ne poznamo njega. Zato je obojestranska nezaupnost utemeljena.

— To je popolnoma naravno, je govornika prekinil Sancin, in jaz tudi ne reflektiram na nikako zaupnost. Vi mi poveste, kaj želite, da vam preskrbim in jaz vam povem, če morem Vaše želje izpolniti.

Med navzočnimi oficirji in Sancinom se je zdaj vnela živahna raz-

prava. Italijanskim oficirjem je Sancinova izvedenost v vojaških zadevah močno imponirala. Slutili so pač, da imajo pred seboj vojaka, ali inteligenca in strokovno znanje Sancinovo jih je prepričalo, da je mož moral biti sam oficir, da je dobro poznal različne skrivnosti avstrijske armade in da bi mogel postati izboren — vohun.

— Pred vsem, je rekel eden civilno oblečenih italijanskih oficirjev, bi radi imeli natančne podatke o avstrijski mornarici.

— Potem pa, se je oglašil drugi, načrte za koncentracijo avstrijske armade ob beneški meji.

— Obljubiti ne morem ničesar, je izjavil Sancin, ker ne vem, če se mi moji poskusi posreduje ali ne. Dobro voljo imam, in kar mi bo mogoče, to Vam preskrbim.

— Gotovo želite tudi kaj denarja za prve stroške, je zdaj pripomnil tisti častnik, ki je Sancina pripeljal na ta sestanek. V tem oziru so naša pooblastila omejena.

Jaz ničesar ne potrebujem, je odgovoril Sancin in patetično pristavil: Kot Italijan želim, da bi se moja ožja domovina združila s svojo materjo; če morem kaj storiti za to in me mati Italija za tako težko in

edinost ne, ki je vzela v
akup obrambo vseh intere-
sov tržaških Slovencev.

**— Trgovsko bolniško in
podporno društvo ima v ne-
deljo dne 23. t. m. svoj občni
zbor.** Naše stališče glede tega dru-
štva je znano in ga ni treba poja-
snjevati, zakaj, kakor povsod tako
mora biti po našem prepričanju tudi
vodstvo tega društva slovensko.
To je konsekvence našega sloven-
skega narodnega programa. Kar se
tudi »Slovenčevih« sobotnih opazk,
zadostuje, če povemo, da se kleri-
kalnemu glasilu pri tem društvu ne
gre za narodno stvar, nego za
privatne interese »Ljudske
posojilnice«, »Gospodarske
zveze«, »Škofove zava-
rovalnice«, »Vzajemnega
podpornega društva itd., ozi-
roma njihovih uradnikov. Sicer pa
bomo po občnem zboru že še izpre-
govorili o tej stvari.

— Iz Boštanjia se nam piše:
V Boštanjia so se dne 28. julija t. l.
vršile občinske volitve. Volitev tra-
jala je od osme ure zjutraj do pete
ure popoldne. Agitacija od strani g.
župnika Ant. Berceta in kapelana g.
Erjavca je bila velika. Na to volitev
se je pripravljali že celo leto. Kako
se je postopalo z nevednimi ljudmi,
kaže najbolje izjava g. župnika Ber-
ceta, kateri je očitno rekel: »Vse
ženske, katere imajo volilno pravico,
morajo pod »smrtnim grehom«
nam pooblastilo dati.« Ker »smrtni
greh« ni nič pomagal, stavijo naši
dobri dušni pastirji ves up v svoj
rekurz.

**— Zavarovalnica zoper
nezgode v Trstu.** Dvorni svet-
nik dr. pl. Ruling v Ljubljani je
izstopil iz odbora zavarovalnice zo-
per nezgode v Trstu in je minister-
stvo imenovalo na njegovo mesto
vodjo Kleinmayrove tiskarne v Lju-
bljani g. Karola Rüttinga.

— „Boj pri Jezeru-Jajcu“.
Za hrabrost v boju pri Jezeru-Jajcu
dobil je srebrno svetinjo za hrabrost
Janez Ževko, sedaj v pokojni žand.
stražmešter, kalkulanti in zapisnikar
odbora za proslavo 25 letnice bosne-
sko hercegovaške okupacije, ne pa
Janez Jenko in ne od desete temveč
od devete stotnjice.

— Gorenjskega „Sokola“
včerajšnja javna telovadba, ki se je
vršila sredi mestnega trga, je jako
lepo uspela. Nastopilo je 18 telovad-
cev, ki so po rajalnem nastopu za-
stavili svoja mesta k štirim težav-
nim prostim vajam, v katerih je bilo
opaziti tudi gibe francoskega boksa.
Povdariti je treba premišljeno se-
stavo, kajti zadnja prosta vaja je
bila kombinacija vseh treh prejšnjih.
Obsegajoča čez 20 raznih gibov. S
temi vajami se je telovadec skoraj
pretežka naloga naložil. Na orodju
so nastopile 3 vrste, in sicer prva
na bradli in konju, druga na drugu
in v skoku na visočino, tretja na
koži vzdolž in drugu. Vse se je iz-
vršilo strogo v smislu sistematične
sokolske telovadbe ter so bile vrato-
ljive vaje, veletoči in enake izklu-
čene, posebno prva vrsta se je na
konju odlikovala; priporočati bi pa
da se hoji in posebno gibanju rok
pri isti vedja pozornost obrača. Sli-
čevite skupine so se izvršile iz-
vedle. Disciplin v društvu je vz-
gledna, in baš tej je pripisovati vse-
stranski lepi napredek Gorenjskega
Sokola. Ob govorih brata C. Pirca
ljudjanskemu Sokolu in brata Dr.
Ravniharja starosti Pirca in
vremu načelniku E. Sajovicu,
petju in godbi se je v gostilni P.
Majerja zaključil za Gorenjskega
Sokola časten, za vse goste pa po-
družljiv in vesel dan. Udeležba sploh
zlasti od strani mladine, je bila mno-
gobojna. Ljubljanski Sokol se je le-
po telovadske slavnosti udeležil po
deputaciji 10 članov. P. D.

**— Skupščina deželne za-
druge izdelovalcev sodavode
na Kranjskem** se je vršila dne
27. julija 1903 v Ljubljani. Skupščina
je zahtevala od predstojništva, da
se kaznujejo vsi člani, ki so brez
vsake oporavitve izostali od skupščine,
češ, za vse enake pravice in enake dol-
žnosti! (Pri poznejši predstojništvu
seji določil se globa po 20 K za vsa-
kega neprisojnega člana.) Zapisnikar
je pojasnil, kako težavno je stališče
predstojništva zbog nebrzičnosti ne-
katerih članov. Največ je bilo pi-
smenega uradovanja, pisarije se je rešilo
434, a vrh tega bilo je mnogo potov
in poizvedovanj pri oblastnih ura-
dovnih razgovorov s člani. Na
Kranjskem je 42 članov. Nameravalo
je se ustanoviti jugoslovansko tvor-
nico za ogljikovo kislino; pisarij,

potov, sestankov je bilo mnogo in
stopilo se je z vednjo v svojo. Zveza
tujih tvornic, katere je vzela vse iz-
delovanje ogljikove kisline na Av-
strijsko — Ogrskem in v Nemčiji z na-
sprotno-obveznim kartelom za dobo
več let v svoje roke, ter je tako za-
mogla svojevoljno dražiti kislino so-
davičarjem, je iz tega spoznala da se
jej je resno bati nove konkurentinje
na jugu in zato se je končno skle-
nila za združne člane na Kranjskem
pogodba s to kupčijsko družbo za
dobo več let, vsled katere se ne sme
podražiti na Kranjskem za sodavi-
čarje kislina, dočim se drugim kro-
novinam draži. Vključitvemu proučuje
pak predstojništvo vprašanje radi
tvornice še dalje. Tudi z drugimi
tvornicami za steklenice, esence itd.
doseglo je predstojništvo ugodne po-
nudbe. Izmenjavališče steklenic iz
kazalo se je posebno v pričetku do-
šasa prepirov med člani jako umestno,
saj je prišlo stotine steklenic na dan,
ki bi bile sicer izgubljene, koje pa
stvarjajo glavni kapital sodavičarske
obrbi. Skupščina zahteva trdne uredbe
te naprave. Ker so se ustanovile
mnoge nove deželne zadruge i po
drugih kronovinah ter smo radi kon-
cesijoniranja v dotiki z ministrstvom
za trgovino in notranje zadeve ter
so tudi naši poslanci, kakor tudi tr-
govinska zbornica objavili pomoč,
pričakujemo urne rešitve te življen-
ske potrebe. Poročevalec se je do-
taknil nesramne konkurence, ter na-
vedel več drastičnih slučajev. Za pre-
glednika računov sta bila voljena g.
Burger Alojzij in Weinberger Franc.
Ker je dosedanja predstojnik vsled pro-
daje svoje obrbi iz zadruge izstopil
ter se je njega namestnik tudi 30 ja-
nuarja 1903 odpovedal je bil voljen
predstojnikom za ostalo dobo gospod
Fran Jerič, njegovim namestnikom
g. Ivan Morč, obo v Ljubljani. Za
letošnje leto se je določila združna
doklada 5 K vsakega člana. Pregled-
nika računov naznanita, da sta našla
vse v redu, na kar jih skupščina
odobri.

**— Izžrebani porotniki za
III. zasedanje porotnega so-
dišča v Novem mestu.** Kot
glavni porotniki so bili izžre-
bani: Rupec Janez, posestnik v
Sv. Križu; Grebenc France, po-
sestnik v Velikih Laščah; Dolinar
France, posestnik v Veliki Dolini;
Tausen Milan, trgovec na Hribu-
Ribnica; Berčar Jožef, posestnik v
Kamnjah-Mokronog; Samida Janez,
posestnik v Malem Riglu; An-
dolišek Anton posestnik v Boštanju;
Starina Jožef, posestnik v Leskovcu;
Bervar Anton, posestnik v Svib-
nem; Zupančič France, posestnik
v Rakovniku; Karlovšek Ivan,
trgovec v Šmarjeti; Šular Alojz,
posestnik v Mirni; Pungracelj
Lojze, mlinar v Štritu; Radelj
Alojz, posestnik v Ponikvi; Šular
Anton, posestnik v Mirni; Lavrin-
šek France, gostilničar v Leskovcu;
Colarič Martin, posestnik v Sv.
Križu; Jonke Peter, posestnik v
Mozlu; Kajfež Andrej, posestnik v
Banjalki; Petschauer Ivan, po-
sestnik v Poljanicah; Zhuber Pavel
pl. Okrog v Soteski; Virant Jožef,
posestnik v Velikih Laščah; Ster-
mec Janez, posestnik v Bukovici;
Škufca Ivan, posestnik v Dragi;
Jakovac Jakob, trgovec v Petri-
njah; Wutscher Aleksander, po-
sestnik v Dol. Brezovici; Tschinkel
France, trgovec v Kočevju; Cetin-
ski Anton, trgovec v Novem selu;
Wutscher Ivan, mešar v Kopriv-
niku; Tomšič Emanuel, posestnik
v Trebnjem; Siegmund Jožef, po-
sestnik v Tiefertalu; Jaklič Jurij,
posestnik v Črnomlju; Repovž
Ivan, posestnik v Dvoru; Erjavec
Ivan, posestnik v Križki vasi; Fa-
bjan Jožef, posestnik v Laščah;
Šmalc Jožef, posestnik v Mirni.
Namestniki: Kastelic Ivan iz
Zabje vasi, Murn France iz Kan-
dije, Šalec Andrej iz Časče vasi,
Smola Jožef iz Grebna, Murgelj
France iz Rudolfovega, Barborič
Karol iz Rudolfovega, Osolnik
Anton iz Muhabra, Frančič Davorin
iz Rudolfovega.

**— Obravnava proti ured-
niku „Obzora“ Pasariću** in
pisatelju dr. Radiću se je pri-
čela danes popoldne v Zagrebu. To-
žena sta radi motenja javnega miru
po § 65 a in b kazenskega zakona
in radi prestopkov po § 300 in 302
kaz. zak. Predmet obtožbe je govor
dr. Radića, ki ga je imel v Karlovcu
in Zagrebu in katerega je potem
»Obzor« priročil. O izidu obravnave
bomo poročali.

— „Novemu listu“ v Zadru
je, kakor smo že poročali, ogrski
trgovinski minister Lang odtegnil
poštni debut za dežele Štefanove
krone. Došli nam »Novi list« pa
pravi, da mu sličen odlok ogrskega
ministrstva dosedaj še ni bil dostav-
ljen in da se list še vedno pošilja
na Hrvatsko in Ogrsko kakor na
vadno, ne da bi ga poštna uprava

zavrnila. Morda si je pa minister
premisli!

— Požar v Novou. Včeraj
zjutraj smo dobili naslednje brzojavko:
Bovec v ognju; zgorelo je 75
poslopjij, vsa sredina trga. —
Danes nam je došlo naslednje dodatno
poročilo: Požar je nastal, ker so šli
otroci pod streho, kjer je bilo seno in
so tam — jacea cvrli. Požar se je naglo
razširil in je pogorelo že okoli 100
hiš, ne vstevši hlevov in drugih go-
spodarskih poslopjij. Natančnega števila
pogorelih poslopjij se še sedaj ne da
določiti. Zgorel je tudi en otrok, mo-
goče je ogenj zahteval še več človeških
žrtev, toda, kar je domačinov, so vsi
tako preplašeni in zmešani, da ne vedo
niti za svoje ljudi. Požarne brambe so
prišle iz Srpenice z dvema gasilkama,
dalje gasilke iz Kobariča, Zage in
Loga. Domače gasilke so tri, toda žal,
da ne morejo vse naenkrat delovati,
ker je premalo vode. Vozijo jo iz ene
ure oddaljene vasi Kluže. Požar je bil
pospeševan od vetra, ki je nekoliko
ponehal, toda v slučaju, da prične zopet
pihati, pogori lahko vse Bovec.

— Izpred sodišča. Kazen-
ske obravnave pri tukajšnjem dežel-
nem sodišču: 1.) Franc Castellani,
krojaški pomočnik iz Gorice, je me-
seca svedčana v Toulonu na Franco-
skem si prisvojil 1 hlače vredne 25
frankov in 1 kos suknja vrednega
8 frankov, na to pa pobegnil. Tou-
lonsko sodišče ga je in contumaciam
obsojilo na 1 leto ječe. Castellani se
je vrnil v Avstrijo in se mudil dne
16. rožnika v Št. Petru, ker je pijan
razgrajal in pred gostilno Matije
Zafreda krošnjarja Marka Smolja z
nožem v prsa sunil. Pri aretaciji je
orožnika psoval ter ju s kozarcom
vode polil. Zagovarja se, da je bil
do nezvesti pijan; obsojen je bil na
13 mesecev težke ječe. — 2.) Kle-
mendič Janez, posestnika sin iz Sa-
dinjevasi, je prišel 18. mal. srpana v
Kormin, od koder se je hotel odpe-
ljati v Ameriko in se odtegniti dru-
gemu vojaškemu naboru; obsojen je
bil na 5 dni strogega zaporu in na
10 K denarne globe. — 3.) Silvester
Režek, mizarški pomočnik v Trnju,
je bil oproščen hudodelstva javnega
nasilstva, ker ni mogla nobena priča
dokazati, da je res zvečer 15.
maja v Trnju iz maščevanja zagnal
kamen skozi zaprto okno bajte An-
tona Šinka v sobo ter razbil dve
šipi. — 4.) Jože Premk, trgovski va-
jenec v Ljubljani, si je od Ane Gore,
izposojevalke koles na Dunajski cesti
izposodil 100 K vredno kolo pod
pretezo, da ga potrebuje 1 uro in
je za to plačal 50 h, na to je pa ž
njim pobegnil; obsojen je bil na 2
mesece ječe. — 5.) 12 let stari Janez
Sodja in njegovi dve sestri Frančiška
in 11letna Katarina Sodja so v družbi,
in sicer v večkratnih ograbkih jemali
iz prodajalne Katarine Golmajer v
Ribnem denar in specerijsko blago
in ji škodo napravili v približni vred-
nosti 400 K. Nekaj ukradenega blaga
so tudi oddali tretji sestri Frančiški
omoženi Mužan, bajtarja ženi v Rib-
nem. Sodišče je vse štiri krivim spoznalo
in obsodilo Frančiško Mužan in Ma-
rijo Sodjo vsako na 6 tednov ječe.
Janeza Sodja na 3 tedne in Katarino
Sodja na 8 dni posebnega zaporu.

— Samomor vojaka. S peš-
polkom št. 97. je prišel tudi pešak
Fr. Stibilj iz Šturije dne 5. t. m.
v Vipavo. Obiskal je svoje stariše, a
se z njimi nekaj sprl. V noči od 6.
na 7. t. m. se je Stibilj ustrelil. Za-
del se je v trebuh. Kraglja je
predrla želodec in prišla pri hrbtu
ven. Stibilj je šele po osemurnem
strašnem trojenju umrl.

— Laha sta se navlekla
včeraj popoldne delavec I. K. in nje
gova žena. Vsa cesta je bila njuna,
ko sta šla domov. V Šolskem drevo-
redu sta se zapotekla in padla. Mož,
ki je držal ženo, je odletel nekoliko
korakov naprej in ker je bil držal
ženo okoli vratu, ji je pri padcu po-
tegnil z glave kito las in klobuk.
Mož se je pobral in šel naprej, držč
v roki klobuk in kito las. Prišedši
domov, ga je vprašala mati, kje da
ima ženo. Takoj se je odrezal mož
in pokazal materi klobuk, kito las in
solčnik. Med tem je žena ležala v
Šolskem drevodu, dokler niso prišli
ljudje in jo spravili na magistrat, kjer
so jo morali močiti z vodo, da je
prišla k sebi.

— Male tatvine. Posestniki
Uršuli Zebelnik iz Kosev je v soboto
popoldne neznan umovnik izmaknil
z vozička, katerega je pustila v Nun-
skih ulicah, rudeče križasto in temno
rudečo bluzo in predpasnik s čipkami.
— Leopoldini Podkrajškovi, hišini v
hotelu »pri avstrijskem cesarju« na
Sv. Petra cesti, je bilo s hodnika
ukradeno črno krilo iz listra, podšito
z rujavno podlago. — Dva bela sol-
čnika sta bila včeraj popoldne ukra-
dena na Bregu deklici Mariji Zupa-
novi, stanujoči na Starem trgu št. 8.
— Črevlje ukradel je 7. t. m. delavec
A. K. služkinji Mariji Mastnjak v
Majcenovi gostilni na Karolinski zem-
lji št. 1.

— Zaprlj so v Trzinu neko
Elizabeto Kecej, njenega sina Josipa
in njeno hči Marijo, ker so na sumu,
da so svojo precej premožno sorod-
nico Marijo Kecej zavratno umo-
rili na ta način, da so jo obesili.

**— Hudo se je godilo mizar-
skemu mojstru I. F.,** ko je prišel tir-
jat krojača A. S. za neki dolg. Kro-
jačeva žena je zagrabila mizarja za
brado in ga sukala semtertje, krojač
pa ga je pograbil, da bi ga vrgel
ven, nakar je F. prijel stol in za-
mahnil ž njim po krojaču. Nastal je
pretep, pri katerem sta bila upnik in
dolžnik poškodovana.

— Tepen črevljari. Črevljar-
ski mojster F. M. je bil obljubil de-
lavcu F. S., da mu bo do sobote
napravil nove črevlje. Ko je v soboto
S. prišel po črevlje, niso bili ti izgo-
tovljeni. To je S. tako razjezilo, da
je črevljarja, ki je še nekaj odgovarjal,
prijel, ga vrgel na tla in mu dal par
zaušnic.

— Konj udaril je v soboto na
sejmišču posestnika Janeza Viranta
iz Pluske v desno stegno in ga pre-
cej poškodoval.

— V Ameriko se je odpeljalo
danes ponoči z južnega kolodvora
145 oseb.

— Najdene in izgubljene
reči. Šolska učenka Zofija Zajčeva,
stanujoča na Pokopalski cesti št. 29,
je izgubila včeraj dopoldne na poti
od Marijinega trga po Sv. Petra in
Radeckega cesti do Pokopalske ceste
zlat uhan. — Šolski učenec Rafael
Ižanc, stanujoči v Frančiškanskih uli-
cah št. 16, je izgubil v soboto popo-
ludne na cesti na Rožnik in po poti
mimo strelišča na Zgornji Rožnik
srebrno uro. — Delavka Marjeta Za-
garjeva, stanujoča na Karolinski zem-
lji št. 10, je izgubila na cesti blizu
svojega stanovanja denarnico, v kateri
je imela 15 K 90 vin. — Vdova P.
Božičeva, stanujoča v Križevniških
ulicah št. 2, je izgubila 8. t. m. do-
poldne na Mestnem trgu denarnico,
v kateri je imela dva zlata po 20 K
in bankovec za 20 K. — Delavec
Vinko Jeraj, stanujoči v Cerkvinih
ulicah št. 21, je našel včeraj na Mirju
srebrno žensko uro in zlato verižico.

— Na južnem kolodvoru
najdene reči. V času od 1. do 8.
t. m. so bile na južnem kolodvoru
najdene sledeče reči: 2 palici in par
obal.

— Razpis vrtnaričine
službe. Za otroški vrtec družbe
sv. Cirila in Metoda na Jesenicah
(Gorenjsko), kateri se odpre začet-
kom šolskega leta 1903/4, se raz-
pisuje vrtnaričina služba z 800 kron
letne plače. Pravilno opremljene
prošnje naj se vlagajo pri podpis-
nem vodstvu do 25. avgusta 1903.
Vodstvo družbe sv. Cirila in
Metoda v Ljubljani, 9. avgu-
sta 1903.

— Najnovejše novice. Šest
otrok je zgorelo v Reuten-
grunu pri Plauenu graščaku Neu-
delu. Otroci so spali v podstrešju,
ko se je užgala hiša. — Proces
Humbert se je začel v soboto v
Parizu pri natlačeni dvorani Tereza
Humbert se je vedla zelo samoz-
vestno ter neprestano ugovarjala ob-
tožnici. — Francoske nune v
v Pragi. Praski klerikalci so ku-
pili dve veliki hiši za nune, ki so
bile iz Francoske izgnane. Tudi za-
vod za slaboume »Ernestinum« na
Hraščinu so dobile nune iz Švice.
Dosedaj je bil zavod v posvetni
oskrbi. — Podivjani častniki.
Huzarski častniki v Waitzou so ho-
teli iz ondotne kavarne odpeljati po-
noči blaginjakarke. Ker se je kavar-
nar temu zoperstavil, napadli so ga
častniki z golimi sabljami ter ga
težko ranili. — Peter Rosegger
— častni doktor. Povodom ju-
bileja včeučilišča v Heidelbergu je
bilo imenovanih več častnih doktor-
jev, med njimi tudi Peter Rosegger,
financi minister Böhm-Bawerk in
R. kard Strauss. — Boj z roparji.
Buzu Podgrada v Istri je orožniški
stražmešter Gollner srečal štiri fante,
ki so peljali prazen voz. Orožniku
so se zdeli sumljivi ter jih je pre-
iskal. Našel je pri njih cel kup po-
narejenih ključev. Fanta je aretir-
al. Med potoma pa so strgali verige ter
napadli orožnika. Ta je zabodel
enega napadalcev v trebuh, da je
kmalu umrl. Ostali trije so ušli. —
Čuden zakon. Blizu Dol. Tuzle
je odpeljal 50 letni mohamedanec
Husein Kečfija 11 letno hčer kmeta
Šulejo Sarajlija z očetovim dovolje-
njem, da se ž njo poroči. Deklica se
je branila, a šli drugi dan se ji je
posrečilo ubežati. »Ženina« Sarajlić
sta zaprt.

— Starodavna slovanska
slika v Rimu. V baziliki svetega
Petra in Pavla v Rimu se nahaja
starodavna podoba, predstavljajoča
Krista z dvema apostoloma. Zatrjuje
se, da je avtor te slike sv. Metod
sam. To podoba je baje sv. Metod
naslikal v spomin svojega posvečenja
v škofa leta 868. ter jo je potem

podaril gori navedeni rimski baziliki
Na sliki so napisana s slovanskimi
črkami slova: »Js. Hc.« (Jesus Chri-
stos), »av. Peter« in »sv. Pavel«.
Značaj teh črk kaže, da napis izvira
iz IX. stoletja. Kdo da ji je pravza-
prav naslikal, se seve ne da sedaj
natanko dognati! Morda zares Metod
sam. Potem bi imela slika svedea
neprece ljivo vrednost!

*** Namesto premoga.** Pod
postavami države Illinois je bila inkor-
porirana Hard & Soft kompanija za
stavlanje tovarn in izdelovanje mehkega
in trdega premoga. Kapitala ima pol
milijona dolarjev. Novi premog je iz-
najdba nekega krojača po imenu A. C.
Hassman, ki se je že veliko let ukvar-
jal s študiranjem kemije. Glavna tva-
rina v ti zmesi je kakoršnakoli ilovica.
Ostale kemikalije so svedea skrivne;
te si bo dala kompanija zavarovati s
patentom. Izumitelj pravi, da je mogoče
izdelovati premog po 12 K tona in da
1 tona tega premoga naredi dvakrat
več vročine kakor pa navadni premog,
ki ga izkopljejo iz zemlje.

**Kongres hrvatskih, slo-
venskih in srbskih abiturien-
tov v Spletu.** Hrvatski listi
poročajo, da nameravajo spletski
abiturientje sklicati v Spletu kon-
gres vseh hrvatskih, srbskih in slo-
venskih tovarišev, da se skupno po-
svetujejo o organizaciji jugoslov-
anskega dijaštva in o njegovem sode-
lovanju pri delu za narodno pro-
sveto. Pretresovalo se bo de zlasti sno-
vanje ljudskih knjižnic in podružnic
»Družbe sv. Cirila in Metoda«. Na-
men, da se abiturientje sestanejo,
je gotovo vse hvale vreden, saj se
jim na ta način nudi prilika, da se
osebno spoznajo med sabo in da se
dogovoré vsaj o temeljnih načelih
svojega skupnega delovanja. Pri-
poročajo pa se, da se naj sklepa čim
najmanje in da naj velja pri vseh
zaključkih načelo: malo besedi, a
tem več praktičnih idej. Kongres
bode imel samo takrat dejanski
uspeh, ako bo mogel vse ono, kar
bo sklenil, tudi izvesti.

Telefonska in brzojavna
poročila.

Gorica 10. avgusta. Včeraj se
je vršil tukaj ob ogromni udeležbi
ljudski shod sklican po akad. fa-
rijalnemu društvu »Adrija« v prilog
slovenskemu šolstvu v Gorici in
slov. univerzi. Govorili so visoko-
šolci Ipavec, Vošnjak in Pavliček.
Shod je z velikim navdušenjem
sprejel stavljenе resolucije.

Dunaj 10. avgusta. Vsi poli-
tični krogi so prepričani, da je z
demisijo ogrskega ministrstva na-
stala kriza prve vrste, ki se
tiče cele monarhije. Te-
kom prihodnjih dni, čim se vrne
cesar iz Ischla, se bodo tu vršila
velevažna posvetovanja, kajti ne
gre se za personalne pre-
membe v ogrski vladi, marveč
za ves dosedanja sistem, v
nekem smislu za temelje du-
alizma. Cesar se bo moral od-
ločiti ali se uda zahtevam Ko-
suthove stranke vsaj v tisti meri,
kakor je nasvetoval Apponyi, ali
pa izroči krmilo ministru, ki po-
skusi z bojem streti upor Madjarov.

Sofija 10. avgusta. Umor ru-
skega konzula Rostkovskega v
Monastiru, je obudil tu nepopisno
razburjenje. Splošno se domneva,
da se je zgodil ta umor, da bi se
provzročile komplikacije
med Rusijo in Turčijo.

Carigrad 10. avgusta. Vlada
razglašja, da so macedonski ustaši
na raznih krajih razdejali telegra-
fične zveze in porušili železniški
most blizu Vladova. V monastir-
skem vilajetu so se neki organi-
zovale mohamedanske čete, ki so
imele že več bojov z ustaši. Tudi
trdi vlada, da je prišlo iz Bolgarske
kakih 3000 mož — Bolgarov in
Macedoncev — ki so se pridružili
ustašem.

Rim 10. avgusta. Slavnosti
kronanja papeža Pija X. se je
udeležilo kakih 50.000 oseb.

Pariz 10. avgusta. Ko je mi-
nistrski predsednik Combes prišel
v Marseille, da se udeležijo učitelj-
skega kongresa, je neki Italijan
vrgel gnilo rajsko jabolko na Com-
besa, a je zadel le kočijaža. Poli-
cija je napadla prijela, a njegovi
prijatelji so ga branili in eden iz-
med njih, neki Piccolo, je dvakrat
ustrelil na ministrskega predse-
dnika, a ni nikogar zadel. Oba na-
padalca sta bila aretirana.

